

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Stand van zaken Jeugdhulp Friesland
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2025-105208
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Bedrijfsvoering & advies
Contact	14 058, Johan Hartmann-Neuhoff
Bijlagen	1
Datum	06-05-2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

In mei 2024 hebben de 18 Friese gemeenten het Continuïteitsplan voor jeugdzorgaanbieder Jeugdhulp Friesland (JHF) vastgesteld. Hierin zijn afspraken opgenomen gericht op het versterken van de organisatie en het realiseren van een duurzaam financieel herstel. Essentieel onderdeel daarvan is dat JHF keuzes maakt binnen haar eigen zorgportfolio. Sinds de vaststelling van het plan informeren wij u periodiek over de voortgang.

In de laatste informerende brief d.d. 11 maart jongstleden heeft het college u gemeld dat JHF verzocht is om op korte termijn koers te bepalen rondom het herijken van het zorgportfolio, en de nadere uitwerking hiervan. Dit om een besluit te kunnen nemen op het verzoek van JHF om uitstel van terugbetaling van de gemeentelijke bevoorschotting van € 2.500.000,-, waarvan de afspraken zijn vastgelegd in een Vaststellingsovereenkomst (VSO). Tegelijkertijd staat eenzelfde verzoek van JHF uit bij het ministerie van VWS. Met deze brief informeren wij u over de laatste ontwikkelingen en de uitkomst van de besluitvorming op dit verzoek. In de brief gaan we in op het aangeleverde projectplan van JHF, de gestelde voorwaarden vanuit de gemeente gekoppeld aan het genomen besluit, de verschillende perspectieven en daaraan verbonden risico's en het vervolg.

Verlenging terugbetalingstermijn

In reactie op het verzoek van JHF tot uitstel van de terugbetaling van de verleende bevoorschotting heeft het college besloten om de terugbetaaltermijn te verlengen tot 6 juni 2026. Deze termijn loopt samen met de verlengings-termijn van terugbetaling bij VWS. Dit wordt noodzakelijk geacht om JHF in staat te stellen duurzame en verantwoorde keuzes te maken ten aanzien van haar toekomstscenario's, welke zij inmiddels heeft uitgewerkt in een projectplan. Dit projectplan treft u ter informatie als bijlage aan bij deze brief. De inhoud van het plan wordt in deze brief kort toegelicht.

Het besluit tot verlenging is gekoppeld aan voorwaarden waaraan JHF moet voldoen. Deze nieuwe voorwaarden zijn vastgelegd in een addendum op de reeds bestaande VSO. Op dit addendum is geheimhouding gelegd vanwege bedrijfsgevoelige informatie, gelijk aan de status die de oorspronkelijke overeenkomst van 2024 kent. Daarom is deze niet als bijlage bij deze brief gevoegd. Hierna geven we u op hoofdlijnen een beschrijving van de inhoud van het projectplan mee.

Projectplan JHF

JHF heeft een projectplan opgesteld. In dit projectplan onderzoekt JHF diverse toekomstscenario's ten behoeve van de borging van de zorgcontinuïteit in Friesland. Op basis hiervan heeft JHF gekozen voor een tweesporenstrategie: enerzijds de voortzetting van een afgeslankt, financieel gezond JHF en anderzijds het verkennen van (on)mogelijkheden van een fusie of overname. Alternatieve scenario's zijn in het projectplan verworpen vanwege de negatieve effecten op de continuïteit van zorg, de maatschappelijke kosten en het verlies van expertise en kennis van de medewerkers van JHF binnen de jeugdzorgsector.

In het scenario van een afgeslankt financieel gezond JHF continueert zij de zorg, waarbij het zorgportfolio wordt geoptimaliseerd en afstand wordt genomen van onderdelen die niet rendabel kunnen worden gemaakt. Op dit moment ligt bij JHF de keuze voor om verschillende vormen van de ambulante producten en diensten af te bouwen. In het scenario van een fusie of overname wordt de dienstverlening van JHF ondergebracht bij één organisatie. JHF voert gesprekken met andere zorgaanbieders om te kijken of (delen van) de jeugdhulpverlening op een andere plek toekomstbestendig kan worden ondergebracht. De uitwerking van deze tweesporenstrategie vormt een deel van de basis voor de voorwaarden die de gemeente aan het uitstel van de terugbetaling van de bevoorschotting verbindt.

Gestelde voorwaarden aan uitstel van terugbetaling bevoorschotting

Kwartaalrapportages

Een voorwaarde voor het toekennen van uitstel van terugbetaling is gelegen in het feit dat JHF zich committeert aan het verstrekken van kwartaalrapportages aan de regiegroep (SDF, gemeente Leeuwarden, de externe regievoerder en de JA). In plaats van cijfermatige gegevens, ontvangen we in de nieuwe situatie ook gegevens over de inhoudelijke ontwikkelingen van de voorkeursscenario's van JHF. Zo krijgen we meer zicht op hoe JHF er in de toekomst uit gaat zien.

Deze rapportages sluiten aan bij de eigen Planning & Control-cyclus van JHF en geven invulling aan de door Friese gemeenten gewenste transparantie op zowel inhoud als financiën. De informatievoorziening omvat in elk geval kwalitatieve en kwantitatieve analyses, waarmee de voortgang richting duurzame oplossingen nauwgezet wordt gemonitord en tijdige bijsturing mogelijk blijft. Transparantie is daarbij een randvoorwaarde.

Op korte termijn worden duidelijke protocollen en werkafspraken opgesteld, waarin de wijze van monitoring, de rolverdeling en de verantwoordelijkheden van betrokken partijen worden vastgelegd. Deze afspraken vormen de basis voor een eenduidige en toetsbare werkwijze en leveren extra comfort bij de uitvoering van de voorkeursscenario's.

Voortgangsrapportage

We hebben de afspraak gemaakt dat uiterlijk op 1 oktober 2025 door JHF een voortgangsrapportage aan de regiegroep wordt geleverd, met hierin de financiële en inhoudelijke stand van zaken, gelijk aan hoe JHF haar Raad van Toezicht informeert. Daarnaast levert JHF op dit moment een actuele stand van zaken rondom de uitwerking van de voorkeursscenario's, dat ziet op het herijken van ambulante vormen van jeugdhulp of de (on)mogelijkheden omtrent fusie/overname, de acties voortvloeiend uit het recent door haar vastgestelde projectplan.

Indien blijkt dat de liquiditeitspositie van JHF is verslechterd, zal de gemeente samen met de JA en de externe regievoerder in overleg gaan. Hierbij kan niet worden uitgesloten dat gemaakte afspraken binnen deze overeenkomst (in het belang van continuïteit van zorg) heroverwogen moeten worden. Deze flexibiliteit is nodig om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.

Verschillende perspectieven

Het voornaamste argument om tot uitstel van terugbetaling van de bevoorschotting over te gaan, is het belang van het borgen van de zorgcontinuïteit in de regio. Daarnaast biedt het uitstel JHF tijdelijk financiële rust, waardoor ruimte ontstaat om het zorgportfolio te herijken en toekomstbestendig vorm te geven.

Daarnaast dienen de afspraken die met JHF worden gemaakt in lijn te zijn met de voorwaarden die het ministerie van VWS hanteert voor de eerder vanuit hen verstrekte lening van € 2.500.000. VWS heeft aangegeven bereid te zijn om de terugbetalingsverplichting tot juni 2026 te verlengen, mits ook de Friese gemeenten instemmen met uitstel. Wetgeving vereist dat de gehanteerde voorwaarden met elkaar in balans zijn.

(Financiële) risico's

De voorwaarden die zijn opgenomen in het addendum zijn niet risico-vrij. In de brief van 11 maart bent u geïnformeerd over een aanvraag voor incidentele middelen die het Rijk via een SPUK beschikbaar stelt voor de transitie van JeugdzorgPlus. De SPUK-aanvraag over 2024 is inmiddels door JHF ingediend. Op dit moment is nog onduidelijk op welke wijze de gemeente Groningen (coördinerende gemeente voor landsdeel Noord-Nederland) zal beschikken over de SPUK-aanvraag en of sprake zal zijn van een financieel surplus dan wel een tekort ten opzichte van de bevoorschotting € 2.500.000,-. In het geval van een tekort dragen de Friese gemeenten een financieel risico, indien JHF niet in staat blijkt het verschil bij te dragen.

Mocht de financiële situatie van JHF verslechteren, kan dit leiden tot een nieuwe steunaanvraag bij de Friese gemeenten, zoals beschreven in het Continuïteitsplan. Een eventuele aanvullende financiële bijdrage van gemeenten naast de huidige voorschotfinanciering, in bijvoorbeeld de vorm van een gift of een langlopende lening, kan dan worden overwogen. In dit laatste geval is de zekerheid van terugbetaling beperkt. Dit vraagt dan om separate bestuurlijke besluitvorming.

In het geval van een fusie of overname van JHF is er sprake van overgang van onderneming, waarbij frictiekosten kunnen ontstaan. Het is denkbaar dat een overnemende partij voorwaarden stelt aan gemeenten voor medefinanciering van deze kosten.

Afsluitend

We gaan op basis van het besluit om de terugbetalingsplicht te verlengen een nieuwe fase in. Het proces wordt nauwer gevolgd door de rapportages aan te laten sluiten bij de Planning & Control-cyclus van JHF. Daarnaast levert JHF aan het einde van derde kwartaal of begin vierde kwartaal van dit jaar een voortgangsrapportage aan de regiegroep. Op basis hiervan kunnen tijdig bijstellingen worden gedaan indien noodzakelijk. De nieuwe voorwaarden zorgen ervoor dat alle partijen duidelijkheid hebben over de vervolgstappen en de bijbehorende verantwoordelijkheden. De opdracht van de externe regievoerder wijzigt niet.

Wanneer er relevante ontwikkelingen zijn, informeren wij u hierover.

Volledigheidshalve laten wij u weten dat deze brief ook is verzonden naar de andere Friese colleges van B&W die deze brief kunnen hanteren voor de eigen gemeenteraden.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.